

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Nr. 8. Oktober 1999

Møde med Rigsadvokaten og møde med Østre Landsret

73. Erstatning for varetægtsfængsling – Egen skyld – Sigtede melder sig ikke selv trods efterlysning.
74. Samfundstjeneste - Narkotika - Amfetamin
75. Erstatning for at møde til domsforhandling i "Tolddatapladesagen" – Menneskerettigheder
76. Arbejdsmiljø – Nye bødetakster
77. Vold mod politiet – Spørgsmål om grov vold
78. Erstatning for varetægt – Frister – Undskyldelig overskridelse
79. Varetægtsfængsling – Besøgskontrol
80. Varetægtsfængsling – Indretning af celler
81. Forsøg på voldtægt eller anden kønslig omgængelse – Betinget straf – Erstatning
82. Røveri – Samfundstjeneste

Symposium om mentalundersøgelser

Politiet – Disciplinærsagers behandling – Politiklagenævn

Procesbevillingsnævnets Årsberetning 1998

Erstatningsnævnets Årsberetning 1998

Københavns Byret – Nye lokaler

Bogomtale – The Danish Criminal Code

Bogomtale – Det strafferetlige ansvar

Udvikling i lovgivningen og kriminaliteten – Hæleri og anden efterfølgende medvirken. Betænkning nr. 1371/1999

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Bent Holmberg
næstformand, Aalborg

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hanne Gullitz
Århus

Poul Jost Jensen
Glostrup

Mogens Juhl
Odense

Mette Lauritzen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: 1075

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

Økonomiske straffesager kan afvikles langt hurtigere

Sådan lyder budskabet ifølge aviserne, der citerer fremtrædende personer inden for retsvæsnet.

Man hører også udtalelser, hvor forsvarerne kritiseres. Det *hele* er deres skyld. Heldigvis er meget af det citerede erklæringskrig til udvendigt brug for medierne, hvorimod parterne godt kan tale fornuftigt sammen, når pressen ikke er tilstede.

Således har der i Københavns Byrets regi medio oktober været afholdt drøftelser med dommere, anklagere og forsvarere i en fordragelig og konstruktiv stemning, men også – i alle tilfælde under mødet – været enighed om, at der var tale om foreløbige drøftelser, da man afventer en betænkning om tunge økonomiske sager, der skulle komme ved årets udgang.

Kan nogen underholde redaktøren med gode eksempler på, hvad der kan trække sagerne i langdrag, er redaktøren lydhør. Hun har naturligvis også selv et par historier om sager, der hviler et par år, Dupond & Dupont-efterforskning, og retslivets mærkværdigheder. Men det er meget rart at være forberedt, hvis debatten skal udarte til en slags skyttegravs-krig.

Møde med Rigsadvokaten og møde med Østre Landsret

Siden 1996 har der været praktiseret en ordning, hvorefter der holdes et møde ca. en gang om året mellem Rigsadvokaten, en række statsadvokater samt repræsentanter for Landsforeningen af Beskikkede Advokater og Advokatrådet.

De emner, som har været behandlet på møderne, har bl.a. været sigtedes/tiltaltes adgang til at gennemgå omfattende sagsakter i tilfælde, hvor den pågældende er frihedsberøvet, opgørelse af sagsomkostninger i straffesager, forsvarerens ret til selvstændig efterforskning, underretning af tiltalte om anklagemyndighedens ansøgninger om anke- og kæretilladelse, praktiske spørgsmål vedrørende udarbejdelse af højesteretsekstrakter, Kriminalforsorgens tilstedeværelse i retten i forbindelse med afgørelse af straffesager, forsvarerens ret til materiale inden beskikkelse og uofficielle domsoversigter.

Næste møde afholdes den 16. november 1999, og hvis nogen har forslag til emner, der med fordel kan tages op på mødet, hører jeg gerne herom.

Det har herudover været drøftet at etablere en tilsvarende ordning med jævnlige møder med landsretterne. For at kunne vurdere behovet for sådanne møder, vil jeg endvidere være interesseret i at modtage forslag til egnede emner til drøftelse med landsretterne.

Med venlig hilsen
Thomas Rørdam

Landsforeningens Meddelelse 73/1999

Erstatning for varetægtsfængsling - Egen skyld - Sigtede melder sig ikke selv trods efterlysning

Retsplejelovens § 1018 a, stk. 3

A og B var varetægtsfængslet sigtet for drabsforsøg, men fængslet på straffelovens § 245, jfr. § 21. De blev siden løsladt af retten, og påtale opgivet. Anklagemyndigheden nægtede at betale A erstatning under henvisning til, at han havde holdt sig skjult for politiet, men fik ikke medhold heri. Derimod fik B, der havde tilknytning til rockere, ingen erstatning under henvisning til, at han efter sin egen forklaring havde deltaget i jagten på forurettede med det formål at "tæske/smadre" ham.

Københavns Byrets 17. afd. nr. 27277/98, 11/1 1999

A indbragte et krav på erstatning som følge af frihedsberøvelse i isolation fra 16/6 - 2/7 1997. B var frihedsberøvet, ligeledes i isolation, fra 27/5 - 2/7 1997 på straffelovens § 245.

A's krav var takstmæssig erstatning på 29.200 kr. B, der tillige krævede for tabt arbejdsfortjeneste, forlangte 99.296 kr.

Anklagemyndigheden påstod frifindelse i medfør af RPL § 1018 a, stk. 3. Man anerkendte den størrelsmæssige beregning af frihedsberøvelsen, men protesterede mod kravet for tabt arbejdsfortjeneste.

Baggrunden for sagen var telefonaflytninger under rockerkrigen, hvor politiet var af den opfattelse, at A's fornavn var nævnt i forbindelse med et drabsforsøg. Fra 21/5 1997 søgte politiet efter A. Man kom i kontakt med ham, men A meddelte, at han ville tale med sin advokat først, ligesom der var nogle ting, han skulle ordne.

Han blev anholdt den 14/6 1997¹⁾ og samme dag varetægtsfængslet i isolation.

Byretten ville løslade den 26/6, da mistanken ikke var særlig bestyrket. Kendelsen blev imidlertid kærret og tillagt opsættende virkning, således at A først blev løsladt af landsretten den 2/7 1997.

B mistænkte for deltagelse i drabsforsøget og blev anholdt den 27/5 1997 og fængslet samme dag på straffelovens § 245. Han blev løsladt af by- og landsret på samme tid som A.

Under varetægtsfængslingen forklarede han den 6/6 1997 til politiet, at formålet med køreturen var, at den forurettede "skulle smadres" - "skulle have tæsk".

Statsadvokaten opgav påtale den 21/7 1997.

Byretten udtalte vedr. A:

"Retten finder ikke, at A ved sine forhold, herunder at han har holdt sig skjult for politiet, selv om han vidste, at politiet ville tale med ham, selv har givet anledning til den skete frihedsberøvelse, jf. § 1018 a, stk. 3.

¹⁾ Der er ikke i dommen forklaring på, hvorfor der kun kræves erstatning fra den 16/6, jfr. ovenfor.

A har således krav på erstatning i overensstemmelse med reglen i retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Under henvisning til anklagemyndighedens påstand tages erstatningskravet således til følge som nedenfor bestemt.

For så vidt angår erstatningssøgende B:

Retten finder, at B ved sine forhold, herunder at han, der har tilknytning til Hells Angels, efter sin egen forklaring har deltaget i jagten på forurettede med det formål at "tæske/smadre" ham, selv har givet anledning til den skete frihedsberøvelse, jf. § 1018 a, stk. 3.

Som følge af det anførte tages erstatningspåstanden ikke til følge."

A fik herefter den påståede erstatning med renter fra kravets fremsættelse.

B skulle betale sagsomkostninger, herunder 5.000 kr. + moms til den beskikkede forsvarer.

Landsforeningens Meddelelse 74/1999

Samfundstjeneste - Narkotika - Amfetamin

Straffelovens § 62 og § 191

23-årig T tiltalt for køb af 250-300 g amfetamin og videresalg af 200-250 g på diskotek. Samfundstjeneste i 200 timer under hensyn til særdeles gode oplysninger om personlige forhold og til, at han var ophørt med sin ulovlige virksomhed ca. 2 måneder før, han blev sigtet og afhørt af politiet.

Retten i Gladsaxe SS 972/98, 6/1 1999

T på 23 år var under en tilståelsessag tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 191 ved fra oktober 1997 til juli 1998 tildels i forening med A at have købt 250-300 g amfetamin med henblik på videresalg og videresolgt 200-250 g til en større kreds af venner på diskotek D, mens de forbrugte resten - ca. 50 g - selv.

T var velegnet til samfundstjeneste. Retten udmålte straffen til 1 års fængsel og fortsatte:

“Under særlig hensyntagen til de foreliggende særdeles gode oplysninger om tiltaltes personlige forhold og til, at tiltalte var ophørt med sin ulovlige virksomhed ca. 2 måneder før, han og hans medgerningsmænd blev sigtet og afhørt af politiet, findes det forsvarligt at gøre straffen betinget. Efter karakteren og omfanget af den begåede kriminalitet findes anvendelse af almindelig betinget straf ikke tilstrækkelig. Straffen gøres derfor, og da tiltalte er fundet egnet hertil, betinget med vilkår om samfundstjeneste som nedenfor bestemt. Der er ved fastsættelsen af prøvetiden og tilsynstiden taget hensyn til muligheden for en forlængelse af længstetiden for arbejdsforpligtelses opfyldelse efter bestemmelsen i straffelovens § 63, stk. 2, jf. stk. 3.”

Vilkårene var 200 timers samfundstjeneste inden for en længstetid på 1 år og i øvrigt en prøvetid på 2 år. Der blev konfiskeret 20.000 kr.

- oo0oo -

A's sag blev samme dag behandlet under jr.nr. SS 973/98. Det købte kvantum var for hans vedkommende 230-280 g og videresalget 180-230 g. Det førte til 180 timers samfundstjeneste - A var 18 år og velegnet til samfundstjeneste.

Landsforeningens Meddelelse 75/1999

Erstatning for at møde til domsforhandling i “Tolddatapladesagen” - Menneskerettigheder

Retsplejelovens § 1018 b, Menneskerettighedskonventionens artikel 6

Torterstatning på 200.000 kr. og tabt arbejdsfortjeneste på 475.000 kr. for at være sigtet og anholdt i 1989 og siden trukket gennem langvarig retssag med mange retsmøder, der endte med frifindelse i 1997. Som følge af sigtelsen var E blevet hjemkaldt fra tjeneste i udlandet.

Behandlingen af erstatningssagen gik heller ikke for hurtigt.

Københavns Byrets 6. afd. nr. 19001/98, 18/1 1999

E blev på baggrund af en Ekstrablads-artikel sigtet og senere tiltalt for groft bedrageri m.v. i millionklassen. Han blev hjemkaldt fra offentlig tjeneste i udlandet og var nødt til at møde under en langvarig retssag i by- og landsret. I byretten blev han frifundet for bedrageri, men idømt en bøde på 100.000 kr. for overtrædelse af lov om registreringsafgifter. Sagen blev anket til landsretten, hvor E blev frifundet, og andre fik deres straffe gjort betingede, fordi krav på rettergang inden rimelig frist var krænket, jfr.

U 97.1292 Ø (hvortil henvises; E er dog ikke omtalt i det kortfattede Ugeskriftsreferat).

E var ikke suspenderet under straffesagen, men altså hjemkommanderet. Han havde været uberettiget anholdt, hvorfor han krævede 3.000 kr. og påstod derudover erstatning for tabt arbejdsfortjeneste med 475.000 kr. samt erstatning for lidelse, tort, ulempe og forstyrrelse samt ødelæggelse af stilling og forhold med 400.000 kr.

Anklagemyndigheden havde tilbudt 102.500 kr. Det fremgik bl.a. af anklagemyndighedens skrivelse, at der havde været ca. 83 retsdage i byretten og ca. 37 dage i landsretten. E havde efter det oplyste været til stede i ca. halvdelen af retsmøderne i byretten og ca. totrediedele af retsmøderne i landsretten.²⁾

Rigsadvokaten fandt:

“Sigtelsen i Deres klients tilfælde sammenholdt med det øvrige sagsforløb, herunder det store antal retsmøder, har været af en sådan karakter, at forløbet vil kunne henføres under begrebet indgreb, og derfor kunne begrunde erstatning. Forudsat at der tilvejebringes tilstrækkelig dokumentation for, at det økonomiske tab skyldes indgrebet, vil der således også kunne ydes erstatning for økonomisk tab.”

Rigsadvokatens afgørelse blev påklaget til Justitsministeriet den 2/12 1997, og efter gentagne erindringskrivelser svarede ministeriet den 29/6 1998, at man ikke fandt anledning til at ændre afgørelsen om torterstatningens størrelse, men havde sendt advokatens skrivelse af 2/12 1997 tilbage til Rigsadvokaten med henblik på fornyet overvejelse af denne del af kravet.

Rigsadvokaten fastholdt den 2/9 1998, at der ikke kunne ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. “Det må antages, at Deres klient ikke var blevet udsendt til udlandet, hvis han inden udsendelsen havde oplyst tjenestestedet om den verserende sag. Det må endvidere lægges til grund, at et eventuelt økonomisk tab i sagen, opgjort af Dem til 475.000 kr. alene kan henføres til Forsvarsministeriets afgørelse om hjemkommandering ...”

Hjemkommanderingen skyldtes alene, at der var rejst sigtelse/tiltale og ikke i det store antal retsmøder.

²⁾ Landsretten havde i straffesagen bl.a. udtalt, at den langvarige sagsbehandling skyldtes en sammenkædning af personer og selskaber, der havde vist sig ikke at være begrundet, ER.

Denne afgørelse skulle, for at man kunne komme videre, påny indbringes for Justitsministeriet, der denne gang klarede i løbet af 30 dage at henholde sig til Rigsadvokatens afgørelse.³

Byretten udtalte:

“Som anført af Rigsadvokaten i afgørelsen af 26. november 1997, findes sigtelsen sammenholdt med det øvrige sagsforløb, herunder det store antal retsmøder, i det foreliggende tilfælde at have været af en sådan karakter, at forløbet kan henføres under begrebet strafprocessuelle indgreb i retsplejelovens § 1018 b forstand, og efter Forsvarsministeriets begrundelse for hjemkaldelsen af erstatningssøgende i skrivelsen af 12. april 1995, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at hjemkaldelsen skyldtes indgrebet. Herefter, og idet anklagemyndigheden ikke har haft bemærkninger til størrelsen af det rejste krav for tabt arbejdsfortjeneste, tages erstatningssøgendes påstand herom til følge.

Efter det foreliggende finder retten ikke grundlag for at antage, at erstatningssagen i sin helhed ikke er blevet fremmet i overensstemmelse med kravene i artikel 6, stk. 1 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Erstatningssagens behandling findes derfor ikke at kunne begrunde, at erstatningen for lidelse, tort m.v. forhøjes.

Henset til den rejste sigtelse og senere tiltale, den tidsmæssige udstrækning af straffesagen og herunder antallet af retsmøder samt den omstændighed, at straffesagen i sin helhed ikke er fremmet i overensstemmelse med kravene i artikel 6, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention finder retten, at erstatningen for lidelse, tort m.v. skønsmæssigt bør forhøjes med 100.000 kr.

Som følge af det anførte tages erstatningspåstanden i medfør af retsplejelovens § 1018 b, til følge med tillæg af procesrente som nedenfor bestemt:

T h i k e n d e s f o r r e t :

Der tillægges erstatningssøgende E yderligere 575.000 kr. i erstatning med procesrente fra den 1. august 1997.”

³⁾ Den administrative behandling af erstatningen havde således i alt varet præcist 10 måneder, tilføjer redaktøren

Forsvarersalæret udgjorde 33.000 kr. + moms. Forsvareren har oplyst, at sagen ikke er blevet anket.

Landsforeningens Meddelelse 76/1999

Arbejds miljø - Nye bødetakster

Arbejds miljølovens § 82

Nedstyrtningsulykke som følge af, at to ansatte i forbindelse med nedtagning af stålplader og -bjælker fjernede boltene i stålbjælkerne, før pladerne var nedtaget. Landsretten skærpede bøden fra 15.000 kr. til 25.000 kr.

V.L. 2. afd. a.s. S-3052-98, 30/3 1999

Aktieselskabet A var tiltalt efter arbejds miljølovens § 82, stk. 1, nr. 1 og stk. 3, nr. 1, jfr. § 86, jfr. § 38, samt en bekendtgørelse, ved i februar 1998 at være ansvarlig for, at der blev udført arbejde med nedtagning af stålplader og stålbjælker fra en repos i 3,6 meters højde, uden at arbejdet blev udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, idet der ikke var truffet effektive foranstaltninger til sikring mod risiko for nedstyrtning af materialer og personer, idet 2 ansatte, B og lærling C, havde fjernet 6 ud af 8 bolte, der holdt stålbjælkerne på plads, før de løsede aluminiumsplader, hvis vægt var på ca. 100 kg stykket, var nedtaget, hvilket havde til følge, at stålbjælken forrykkede sig, hvorved de ansatte mistede fodfæstet, da de stod med et ben på stålbjælken og en af de løsede aluminiumsplader, hvorved de 2 plader og de 2 ansatte faldt ned på betongulvet.

A ved dets direktør nægtede sig skyldig.

Byretten fandt det efter bevisførelsen (gengivet i retsbogen) godtgjort, at det "i hvert fald var sikkerhedsmæssigt uforsvarligt at fjerne de 6 ud af 8 bolte parvis på jernbjælkerne, før de overliggende plader var nedtaget".

Det blev lagt til grund, at det ikke var forsætligt fra B's side, men på grund af uagtsomhed, idet han havde tilsigtet at fjerne boltene diagonalt. Der skete domfældelse efter anklageskriftet, og bøden blev fastsat til 15.000 kr., idet retten tilføjede:

"Ved straffastsættelsen er der taget hensyn til, at det ved straffens udmåling skal betragtes som en skærpene omstændighed, at der ved overtrædelsen er fremkaldt fare for liv eller helbred, samt at overtrædelsen ikke er begået forsætligt, men ved en fejltagelse begået ved uagtsomhed."

Anklagemyndigheden ankede med påstand om skærpelse til en bøde ikke under 25.000 kr. Tiltalte påstod frifindelse, subsidiært formildelse.

Direktøren for selskabet forklarede supplerende bl.a., at han havde gennemgået arbejdet sammen med B, inden det blev iværksat. Mens arbejdet stod på, kontrollerede den virksomhed D, hvorpå arbejdet blev udført, sikkerheden (forkortet referat).

B forklarede bl.a., at han havde arbejdet i 10-11 år inden uheldet. Når blot boltene sad diagonalt, var den ingen sikkerhedsmæssig risiko. Virksomheden D's sikkerhedsfolk var påpasselige med sikkerheden og ekstra påpasselige over for udefrakommende. Der havde forud været tale om brug af D's lift og truck. "Man står ikke bare og kigger, fordi man ikke kan låne en truck. Aftalen var, at trucken kunne lånes, når man ikke på D selv brugte den. Det var det samme med sakseliften".

Landsretten udtalte:

"Det arbejde, der skulle udføres, bestod i demontering af en konstruktion af stålplader og stålbjælker. Arbejdet skulle udføres i 3,6 meters højde og indebar, at de forholdsvis tunge og uhåndterlige stålplader og bjælker skulle afmonteres og fjernes ved hjælp af en truck og en lift. Inden arbejdet blev påbegyndt, blev det aftalt, at pladerne skulle afmonteres og fjernes først, hvorefter bjælkerne, der bar stålpladerne, skulle demonteres.

Efter bevisførelsen for landsretten må det lægges til grund, at det i forbindelse med udførelsen af arbejdet var forudsat, at B og lærlingen kunne låne en truck og en lift af D. Aftalen herom gik efter B's forklaring ud på, at trucken kunne lånes, når D ikke selv brugte den. Der var således ikke truffet konkret aftale om, at trucken skulle være til rådighed, når han og lærlingen havde brug for den til at løfte de stålplader ned, som var afmonteret og lagt på paller.

Det lægges endvidere til grund, at B tidsmæssigt følte sig presset af ledelsen hos D, som ikke kunne komme videre med opstilling af en maskine, før demonteringen af stålkonstruktionen var tilendebragt, at trucken ikke var til rådighed om mandagen, og at B af den grund - for at arbejdet ikke skulle stå stille i flere timer - besluttede at påbegynde arbejdet med at demontere de fleste af boltene i de jernbjælker, der bar pladerne.

Under disse omstændigheder må det anses for uforsvarligt, at B ikke standsede arbejdet, da pladerne på grund af det manglende materiel ikke kunne blive løftet ned, men

i stedet påbegyndte demontering af boltene i bjælkerne, og i den forbindelse ved en fejl fjernede boltene i en af bjælkerne "parallelt og ikke diagonalt".

Det tiltrædes herefter og i øvrigt af de af byretten anførte grunde, at A er fundet skyldig som sket i overtrædelse af arbejdsmiljølovens § 38 og den i anklageskriftet nævnte bekendtgørelse.

Der er i anklageskriftet henvist til arbejdsmiljølovens § 82, stk. 3, nr. 1, og det er i gerningsbeskrivelsen angivet, at arbejdet blev udført i 3,6 meters højde, og at de ansatte, der var beskæftiget med demonteringen, faldt ned fra denne højde på et beton-gulv. På den baggrund er der ikke i udformningen af anklageskriftet noget til hinder for at bedømme sagen også for så vidt angår skærpende omstændigheder.

Da der ved overtrædelsen er fremkaldt fare for skade på liv eller helbred, jf. det foran anførte om arbejdets karakter og henset til den ulykke, der indtraf, foreligger der skærpende omstændigheder.

Herefter og på baggrund af den generelle forhøjelse af bødeniveauet, der efter forarbejderne blev tilsigtet med den ændring af arbejdsmiljøloven, som blev gennemført ved lov nr. 379 af 10. juni 1997, fastsættes bøden efter arbejdsmiljølovens § 82, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 3, nr. 1, jf. § 86, til en bøde på 25.000 kr.

Med denne ændring stadfæster landsretten dommen."

Landsforeningens Meddelelse 77/1999

Vold mod politiet - Spørgsmål om grov vold

Straffelovens § 58, § 119 og § 245

K havde fra sin altan på første sal kastet en potteplante ned mod en politiassistent på fortovet. Frifundet for forsøg på § 245, men dømt efter § 119 og § 121 for nogle skældsord. Fængsel i 30 dage betinget og ubetinget hæfte i 10 dage (dissens).

Københavns Byrets 1. afd. nr. 26867/98, 7/1 1999

K på 32 år var tiltalt for overtrædelse af § 121 og § 119 samt forsøg på § 245, stk. 1, jfr. § 21, ved fra sin altan på første sal at have råbt til en politiassistent P, der stod på fortovet nedenfor: "Hold din kæft, dit pansersvin" og "Det skal du fandeme ikke blande dig i, din psykopat", hvorefter hun kastede en potteplante efter ham, som ikke

ramte ham, da han nåede at flytte sig, hvorpå hun råbte: “Det var synd, jeg ikke ramte dig, dit lede pansersvin.”

K nægtede sig skyldig.

Hun oplyste bl.a. om sine personlige forhold, at hun og ægtefællen havde et fælles barn på 1 år, og to af hendes sørbørn på 7 og 8 år boede også hos hende. Hun var hjemmegående.

Byretten lagde efter politiassistentens forklaring til grund, at K havde udtalt sig stort set som citeret i anklageskriftet. Dog at den tredje udtalelse var faldet, da politiassistenten kort efter episoden med potteplanten havde indfundet sig i K's lejlighed. Herefter var K skyldig i overtrædelse af § 121.

Resten er citat af byrettens dom:

“To af rettens medlemmer har efter bevisførelsen - herunder særligt politiassistent P's forklaring - sammenholdt med tiltaltes forklaring og de i øvrigt foreliggende oplysninger fundet det godtgjort, at tiltalte efter en ordveksling med politiassistenten løftede en knap 1 meter høj kaktuspotteplante i plastikurtepotte indeholdende jord og potteskår op (samlet vægt ca. 2,7 kg) og fra sin altan kastede den mod politiassistenten, der stod på gaden, og som ikke nåede at flytte sig, men blev ramt på en tå på den ene fod. Endelig er det efter bevisførelsen lagt til grund, at der er ca. 4 meter fra altanens overkant til politiassistenten på gaden.

Herefter og sammenholdt med tiltaltes udtalelse om, at det var synd, hun ikke ramte ham, har disse to dommere fundet det godtgjort, at tiltalte har gjort sig skyldig efter anklageskriftet i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1 i ovennævnte omfang.

En dommer har efter bevisførelsen ikke fundet det godtgjort, at tiltalte havde forsæt til at ramme politiassistenten, hvorfor denne dommer har stemt for frifindelse.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet, således at tiltalte findes skyldig som nævnt ovenfor i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1.

For så vidt angår tiltalen for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 21 har domsmandsretten ikke fundet det godtgjort med den til domfældelse fornødne sikkerhed, at kastet med nævnte omfangsrige potteplante er omfattet af de nævnte bestemmelser, hvorfor der er enighed om, at tiltalte vil være at frifinde for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 21.

To af rettens medlemmer har stemt for at fastsætte straffen efter straffelovens § 119, stk. 1 og § 121 til fængsel i 30 dage og hæfte i 10 dage.

Disse to dommere har - efter det om tiltaltes personlige forhold oplyste - efter omstændighederne fundet det upåkrævet, at hele den idømte straf fuldbyrdes og har stemt for, at fængselsstraffen udsættes i medfør af straffelovens § 58, stk. 1, jf. § 56, stk. 2, som nærmere angivet nedenfor.

En dissentierende dommer har stemt for at fastsætte straffen til en ubetinget fængselsstraf, der efter forholdets karakter ikke bør gøres betinget.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Tiltalte K straffes med fængsel i 30 dage og hæfte i 10 dage.

Fuldbyrdelsen af fængselsstraffen udsættes og bortfalder efter en prøvetid på 2 år fra dato på betingelse af, at tiltalte ikke begår strafbart forhold i prøvetiden.”

Landsforeningens Meddelelse 78/1999

Erstatning for varetægt - Frister - Undskyldelig overskridelse

Retsplejelovens § 1018 e

E indbragte et erstatningskrav for ca. 75 dages frihedsberøvelse i en narkotikasag, der endte med en bøde. Rigsadvokaten afviste kravet, idet kravet var indbragt efter 2-måneders fristen ved en forglemmelse fra forsvarerens side. Henset bl.a. til, at det var en kortere fristoverskridelse, og at kravet blev fremsat samme dag, advokaten vendte tilbage fra sommerferie, fandtes der i den konkrete sag at foreligge en undskyldelig fristoverskridelse, jfr. RPL § 1918 e, stk. 2.

Da erstatningskravet ikke administrativt var realitetsbehandlet, hjemvistest det til Rigsadvokaten.

Københavns Byrets 20. afd. nr. 6872/98, 26/11 1998

E havde siddet frihedsberøvet fra 5/12 1994 til 17/2 1995 og blev ved dom 14/5 1996 frifundet for overtrædelse af straffelovens § 191, men idømt en bøde på 1.000 kr. for lov om euforiserende stoffer.

Han gjorde ved skrivelser af 5/8 1996 og 5/12 1997 krav på henholdsvis torterstatning og tabt arbejdsfortjeneste.

Statsadvokaten og Rigsadvokaten påstod kravet afvist som for sent indgivet, jfr. RPL § 1018 e, stk. 1.

Rigsadvokaten havde ikke herved taget stilling til, om der også forelå egen skyld fra E's side, jfr. RPL § 1018 a, stk. 3.

Da spørgsmålet blev indbragt for retten, påstod anklagemyndigheden påny afvisning, subsidiært at sagen blev henvist til realitetsbehandling af Rigsadvokaten, mest subsidiært frifindelse, og at E skulle bære egne omkostninger ved sagen.

Resten er citat af byrettens dom:

“Der var enighed om den beløbsmæssige opgørelse af kravet.

Der var endvidere enighed om at lægge til grund, at erstatningssøgende inden fristens udløb havde anmodet den beskikkede forsvarer under straffesagen advokat A om at fremsætte erstatningskravet, men at kravet først blev fremsat efter fristens udløb den 14. juli 1996 på grund af en forglemmelse hos advokaten den 5. august 1996.

Erstatningssøgende var i anledning af en anden sigtelse varetægtsfængslet i perioden 26. juni til 4. september 1996.

Domsmandsrettens bemærkninger:

Når erstatningssøgende har anmodet sin forsvarer om at fremsætte krav på erstatning, må erstatningssøgende med rette kunne forvente, at advokaten rettidigt fremsætter kravet over for anklagemyndigheden. Under hensyntagen hertil og til, at der er tale om en kortere fristoverskridelse, at kravet blev fremsat samme dag, advokaten vendte tilbage fra sommerferie, og at erstatningssøgende var varetægtsfængslet i en ikke ubetydelig del af perioden, inden for hvilken fristen løb, findes der i denne konkrete sag at foreligge en undskyldelig fristoverskridelse, jf. retsplejelovens § 1018 e, stk. 2.

Det lægges til grund, at rigsadvokaten alene har taget stilling til afvisningsspørgsmål.

I følge retsplejelovens § 1018 f stk. 1 kan rigsadvokatens afvisning i en påklage indbringes for retten. Under henvisning hertil og idet rigsadvokaten ikke i nærværende

sag har behandlet denne i realiteten, henvises erstatningskravet til rigsadvokaten til realitetsbehandling.”

Statskassen betalte sagens omkostninger, herunder 7.500 kr. + moms til advokat B.

- oo0oo -

Advokat B henviser til en tidligere sag Ø.L. 19. afd. a.s. S-4513-96, 12/3 1997, hvor landsretten tiltrådte byrettens afgørelse om, at en fristoverskridelse blev fundet undskyldelig. Der var her tale om op mod et års forsinkelse. Den oprindelige forsvarer var imidlertid gået ud fra, at den advokat C, som han oversendte sagen til inden 2-måneders fristens udløb, ville tage sig af erstatningssagen, idet C var blevet forsvarer i en række andre sager for erstatningssøgende.

Byretten udtalte:

“Uanset at erstatningssøgende således allerede i januar 1994 blev gjort bekendt med reglerne og fristen for at rejse et eventuelt erstatningskrav for uberettiget varetægtsfængsling m.v., finder retten herefter at måtte tillægge det afgørende betydning, at erstatningssøgende med rimelighed og efter aftale overlod spørgsmålet om at søge erstatning til sin advokat. Retten finder det endvidere i overensstemmelse med erstatningssøgendes forklaring godtgjort, at han rykkede advokaten for svar i erstatningssagen, og at advokaten i første omgang blot sagde, at sagen ville tage sin tid. Først senere blev erstatningssøgende klar over, at kravet aldrig var blevet fremsendt. Også på dette tidspunkt, hvor han kontaktede sin advokat, måtte han imidlertid med føje kunne gå ud fra, at advokaten omgående ville rejse kravet over for anklagemyndigheden. Dette skete imidlertid efter det oplyste først ved advokatens ovennævnte brev af 15. marts 1995.

Under disse helt specielle omstændigheder finder retten, at der foreligger sådanne særlige forhold, at fristoverskridelsen - uanset dens betydelige længde - for erstatningssøgendes vedkommende må anses som undskyldelig, jf. retsplejelovens § 1018 e, stk. 2.

Som følge heraf tages anklagemyndighedens påstand om, at erstatningskravet afvises, ikke til følge.”

Landsretten udtalte kort:

“Det tiltrædes af de grunde, som er anført i den indankede dom, at det efter sagens omstændigheder må anses for undskyldeligt, at erstatningssøgende først har fremsat sit krav efter udløbet af fristen i retsplejelovens § 1018 e, stk. 2.

Landsretten stadfæster derfor dommen.”

Landsforeningens Meddelelse 79/1999

Varetægtsfængsling – Besøgskontrol

Retsplejelovens § 771

T var varetægtsfængslet bl.a. efter § 762, stk. 1, nr. 3, men efterforskningen var afsluttet, og han var ikke isoleret. Byretten ville ophæve besøgskontrollen. Landsretten ændrede under dissens afgørelsen. T havde siddet varetægtsfængslet fra 30/3 1999 sigtet for overtrædelse af straffelovens § 191.

V.L. 6. afd. nr. S-1746-99, 15/6 1999

T ønskede ukontrollerede besøg af kæresten. Det var en stor belastning, at der altid var en anden til stede. Kæresten havde undertiden hans 6-årige datter af et tidligere ægteskab med. Kæresten havde ikke omgang med de øvrige i sagen, men havde på T's opfordring talt med H, da kæresten var meget ulykkelig og havde mange spørgsmål, da T blev anholdt.

Når kæresten besøgte ham, måtte hun tage fri ½ dag, fordi besøget skulle været i politiets åbningstid, og det var lidt problematisk for kæresten at få fri.

T ønskede også ukontrollerede besøg af sine forældre.

Anklageren oplyste, at efterforskningen nu var slut, og tiltale beroede på statsadvokatens afgørelse. Der var lagt op til en nævningesag.

Anklageren henviste til, at T havde erkendt en lille del af det påsigtede og i øvrigt havde nægtet at udtale sig. T kunne forvente en langvarig fængselsstraf, og det kunne tilskynde ham til at påvirke vidner i sagen. Ikke alle vidner havde afgivet indenretlig forklaring.

Forsvareren bemærkede bl.a., at det er sigtedes ret ikke at udtale sig. At han benyttede sig af denne ret, burde ikke medføre, at han blev stillet dårligere end andre.

Byretten afsagde følgende

K e n d e l s e

"Den hidtidige bestemmelse om isolation blev ophævet den 25. maj 1999, og anklagemyndigheden har oplyst, at efterforskningen er afsluttet, således at sagen nu alene afventer en stillingtagen til tiltalens formulering. Det er endvidere oplyst, at hverken sigtedes kæreste eller forældre skal vidne i sagen.

Når henses til, at sigtede ikke længere er varetægtsfængslet i isolation, findes den omstændighed, at sigtedes kæreste nu er blevet veninde med H, der er medsigtet i sagskomplekset, ikke i sig selv at give en begrundet formodning om øget kollusionsrisiko.

Af hensyn til sigtedes mulighed for i rimeligt omfang at opretholde forbindelsen med sin kæreste og sine forældre findes kontrollen med disse besøg herefter at kunne opheves, jfr. grundreglen i retsplejelovens § 770, stk. 1. Herefter

b e s t e m m e s

Den af politiet iværksatte kontrol med T af sin kæreste K og sine forældre ophæves."

Kendelsen blev påkæret med opsættende virkning til landsretten, der udtalte:

"Dommerne Helle Bertung og Stig Glent-Madsen udtaler:

Sigtede er fængslet i medfør af bl.a. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Efter sagens karakter og omfang og under hensyn til, at ikke alle vidner har afgivet indenretlig forklaring, findes hensynet til varetægtsfængslingens øjemed fortsat at begrunde, at besøg finder sted under kontrol. Herefter, og da den omstændighed, at isolationen i retsmødet den 25. maj 1999 ikke blev begæret forlænget, ikke i sig selv kan føre til, at besøgskontrollen må anses for upåkrævet, stemmer vi for at opretholde besøgskontrollen.

Dommer Jochimsen udtaler:

Jeg finder ikke, at det af anklagemyndigheden anførte giver tilstrækkeligt grundlag for at opretholde besøgskontrol vedrørende besøg af sigtedes kæreste og forældre. Jeg stemmer derfor for at stadfæste kendelsen.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet."

Der blev givet afslag på tredjeinstansbevilling.

Landsforeningens Meddelelse 80/1999

Varetægtsfængsling – Indretning af celler

Kriminalforsorgen råder jo over en række gamle, men ikke nødvendigvis bevaringsværdige bygninger, bl.a. sidder man i Blegdammens Fængsel i en lille celle med "vandkloset" inden for celledøren uden nogen form for afskærmning. Det har stads-lægen udtalt sig om.

En forsvarer rettede henvendelse til Københavns Kommunes Stadslæge i anledning af cellerne i Blegdamsvejens Fængsel og fik følgende svar af 2/7 1999 (j.nr. 4.03-03/99):

"Foranlediget af Deres telefoniske henvendelse den 14. april 1999 vedrørende forholdene i cellerne i Blegdamsvejens Fængsel skal vi oplyse følgende:

Efter kontakt med Kriminalforsorgen har vi fået afklaret, at der ikke i dag findes retningslinier/standarder for indretning af almindelige fængselsceller.

Herefter har vi efter forudgående aftale aflagt besøg i Blegdamsvejens Fængsel den 16. juni 1999.

Som det også blev oplyst ved den telefoniske henvendelse, indeholder de 90 celler et vandkloset, som er placeret inden for celledøren og med en håndvask ved siden af. Toiletterne er forsynet med et nedklappeligt låg. Det er ligeledes korrekt, at måltider serveres i cellerne.

Det vil formentlig almindeligvis betragtes som uæstetisk at skulle indtage sine måltider under disse forhold. Ud fra en sundhedsmæssig, hygiejnisk betragtning finder vi imidlertid, at der ikke er nogen risiko forbundet ved det foreliggende arrangement.

På det foreliggende grundlag finder Stadslægen ikke anledning til at foretage sig yderligere.

Til orientering kan oplyses, at overvagtmasteren, som ledsagede os under besøget, oplyste, at der nogle gange om året er klager fra indsatte over, at de er indsat i en celle med denne indretning. De pågældende bliver derefter tilbudt overførsel til en celle i Vestre Fængsel, og denne overflytning effektueres normalt samme dag, og senest den

følgende dag. Ifølge det oplyste, vil de indsatte på Vestre Fængsel skulle tilkalde personalet, for at blive ledsaget til et toilet.

Med venlig hilsen
Nils Rosdahl
Embedslæge"

Landsforeningens Meddelelse 81/1999

Forsøg på voldtægt eller anden kønslig omgængelse – Betinget straf – Erstatning

Straffelovens § 21, § 216 og § 224

Kvinden K var indforstået med, at T overnattede i hendes seng sammen med en veninde. T forsøgte at få K til at sutte på hans lem, og da hun afviste at gøre det, holdt han hende fast og tildelte hende to slag med flad hånd i hovedet. Frifundet for forsøg på voldtægt, men dømt efter § 216, stk. 1, jfr. § 224, jfr. § 21. Betinget straf af fængsel i 3 måneder. Erstatning på 10.000 kr. til K.

Retten i Tåstrup SS 1250/98, 11/8 1999

T på 31 år var tiltalt for forsøg på voldtægt, § 216, stk. 1, jfr. § 21, ved i august 1998 at have forsøgt at tiltvinge sig samleje med K, idet han fastholdt hende og tildelte hende slag i ansigtet.

I forhold 2 var han tiltalt for promillekørsel med mindst 0,88 ‰, og i forhold 3 besiddelse af 0,24 amfetamin og 5 stk. lexotan (beroligende medicin, ER).

T var ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

T var egnet til samfundstjeneste under forudsætning af, at han ville opholde sig her i landet i et sådant omfang, at den nævnte sanktion ville være praktisk gennemførlig.

Retten udtalte vedr. forhold 1:

"Efter bevisførelsen findes det ikke med den til domfældelse fornødne sikkerhed godtgjort, at tiltalte har forsøgt at tiltvinge sig samleje med K, og tiltalte frifindes derfor for tiltalen for forsøg på voldtægt.

Det må efter de afgivne forklaringer lægges til grund, at K var indforstået med, at tiltalte overnattede i hendes seng sammen med hende og hendes veninde V. Efter det af vidnet V forklarede findes det endvidere at kunne lægges til grund, at tiltalte forsøgte at få K til at sutte på sit lem, og at han, da hun afviste at gøre det, satte sig ovenpå hende med sit lem i nærheden af K's mund og beordrede hende til at sutte på lemmet samtidig med, at han fastholdt hendes arme og senere tildelte hende 2 slag med flad hånd i hovedet.

Tiltalte findes herved at have gjort sig skyldig i forsøg på at tiltvinge sig anden køns- lig omgængelse end samleje med K ved vold og trussel om vold. Det bemærkes her- ved, at anklageskriftets udformning efter rettens opfattelse ikke er til hinder for, at til- talte dømmes for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 224, jf. § 21."

Straffen blev fastsat til fængsel i 3 måneder, der blev gjort betinget på 2 års prøvetid. Kørekortet blev frataget betinget. T skulle betale erstatning med 10.000 kr. til K.

Landsforeningens Meddelelse 82

/1999

Røveri - Samfundstjeneste

Straffelovens § 62 og § 288

T på 30 år idømt samfundstjeneste i 150 timer for røveri i bagerbutik. Han havde meldt sig selv.

Københavns Byrets 4. afd. nr. 14414/98, 19/6 1998

T på 30 år var under en tilståelsessag tiltalt for røveri efter straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1 ved den 19. maj 1998 at have truet en ekspedient med en brødkniv til at udlevere 1.700 kr.

T var ustraffet. Han var egnet til samfundstjeneste. Kriminalforsorgen anbefalede til- syn og lægeligt ledet behandling mod alkoholmisbrug. Han havde været frihedsberø- vet fra den 22/5 1998.

Retten udtalte:

“Straffen fastsættes under hensyn til forholdets karakter, og til at tiltalte har angivet sig selv, til fængsel i 8 måneder.

Under hensyn til tiltaltes særdeles gode personlige forhold findes det - uanset at der er tale om et røveri - undtagelsesvis forsvarligt i medfør af straffelovens § 62 og § 63, jf. § 56, stk. 2, at gøre straffen betinget med vilkår, herunder om samfundstjeneste som nedenfor bestemt.”

Prøvetid 2 år på vilkår af:

- at tiltalte ikke begår strafbart forhold i prøvetiden,
- at tiltalte i 1 år undergiver sig tilsyn af Kriminalforsorgen,
- at tiltalte i 1 år undergiver sig lægeligt ledet behandling mod misbrug af alkohol, og
- at tiltalte efter Kriminalforsorgens nærmere bestemmelse udfører ulønnet arbejde (samfundstjeneste) i 150 timer inden for en længstetid på 8 måneder.

Symposium om Mentalundersøgelser

Retspsykiatrisk Interessegruppe, der er en medlemsgruppering under Dansk Psykiatrisk Selskab, afholder den 1. - 3. december 1999 et symposium om mentalundersøgelser på Hotel Hvide Hus i Ebeltoft.

Deltagerkredsen vil være retspsykiatere, men interessegruppen skal herved invitere dommere, forsvarsadvokater og anklagemyndighedens jurister, der interesserer sig for området, til at deltage i symposiet. Det er tanken, at såvel juridiske som psykiatriske og mere organisatoriske forhold skal drøftes, herunder hvorledes undersøgelsespraksis bedst organiseres, det (desværre) evigt aktuelle spørgsmål om varigheden af undersøgelserne, men også form og indhold.

Retspsykiatrisk Interessegruppe har tidligere afholdt lignende arrangementer med stor deltagelse af jurister, og det er indtrykket, at begge faggrupper - psykiatere og jurister - har haft glæde af såvel de formelle som mere uformelle drøftelser, og jeg håber derfor, at også symposiet om mentalundersøgelser vil være af interesse.

Prisen for hele arrangementet er 3.850 kr. Tilmelding sker ved at indbetale kursusafgiften til overlæge, dr.med. Jens Lund, Psykiatrisk Hospital i Århus, 8240 Risskov, giro nr. 1199 - 398-4699. Af praktiske grunde er tilmeldingsfristen desværre allerede 3. oktober 1999 - men efterfølgende tilmeldinger vil ikke blive afvist, såfremt der fortsat er plads. Deltagerantallet er indtil videre fastsat til cirka 80.

Med venlig hilsen

Peter Kramp
adm. overlæge

Politiet - Disciplinærsagers behandling - Politiklagenævn

Rigspolitichefen har med virkning fra den 1. august 1999 udarbejdet en ny kundgørelse I nr. 10 vedrørende disciplinærsagers behandling samt en vejledning hertil. Værket - hæftet - er på 51 sider incl. indholdsfortegnelse og emneregister.

Stoffet er meget tørt. Mere interessant er Rigsadvokatens Beretning 1998 (om klager over politiet), som man kan finde bl.a. på Justitsministeriets hjemmeside www.jm.dk under Publikationer, bl.a. en sag fra Statsadvokaturen i Aalborg om et TV-hold, der deltog i patruljekørsel og filmede en anholdelse på privat grund, indkørslen til den anholdtes ejendom. En anden sag fra Statsadvokaturen i Viborg, hvor der blev rejst sag mod en politiassistent, der angiveligt ikke udfærdigede rapporter om sine afhøringer i en voldssag. Straffesagen er ikke afgjort.

Procesbevillingsnævnets Årsberetning 1998

Årsberetningen er på 98 sider + bilag. Der er både beskrivelse af sagsgangen i nævnet, aftrykt vejledning til ansøgerne og nævnets forretningsorden.

Særlig interessant er naturligvis statistik over hvor mange sager, der passerer nåleøjet. I anden instanssagerne inden for straffeprocessen kan man fortsat overveje, om det overhovedet kan svare sig at have Procesbevillingsnævnet inde i billedet vedr. de små straffesager med ankebegrænsning, henset til statistikken gengivet s. 22.

Nævnet har her realitetsbehandlet 159 ansøgninger; 140 fra tiltalte, 19 fra anklagemyndigheden. Bevilling blev meddelt i 77 sager, heraf 65 bevillinger til tiltalte og 12 til anklagemyndigheden.

Der er fra side 63 redegjort for indholdet af konkrete sager, dels dem, der blev givet ankebevilling i, dels dem, hvor der blev meddelt afslag. I det omfang, sagerne er gengivet i Ugeskriftet, er der henvisninger hertil. Årsberetningen er et nyttigt redskab for advokater, der vil føre sagen til sidste blodsdråbe.

Erstatningsnævnets Årsberetning 1998

Ovennævnte beretning, der udkom i juni d.å., indeholder i lighed med tidligere år redegørelse for konkrete afgørelser fra nævnet, bl.a. at nævnet efter offererstatningslovens § 1, stk. 3 i særlige tilfælde kan yde erstatning til danskere for handlinger begået i udlandet (side 7). Bl.a. blev der ydet erstatning til en dansk lastbilchauffør i Polen, der blev ilde tilredt under røveri og ulovlig frihedsberøvelse i Polen, jfr. side 8.

I det følgende refereres en række sager, hvor nævnet har skullet tage stilling til, om politianmeldelse er indgivet uden unødigt ophold.

Fra side 23 gennemgås sager om forbrydelser mod kønssædeligheden, bl.a. sager, hvor nævnet har fraveget niveauet for "normale" voldtægtssager på 30.000 kr. Taksten for forsøg ligger på 15. – 20.000 kr.

Nævnet har e-mailadresse: Erstatningsnaevnet@Erstatningsnaevnet.dk.

Københavns Byret – Nye lokaler

Københavns Byret har i anledning af de ofte begrædte tunge økonomiske sager fået fine nye lokaler på Rådhuspladsen. Melodien til hyldestvisen kan findes i diverse udgaver af Lystige Viser.

Bogomtale – *The Danish Criminal Code*

Det kan, hvis man har udenlandske klienter, være overordentlig nyttigt, at have en professionel oversættelse af straffeloven til engelsk.

Vagn Greve, Gitte Høyer og Martin Spencer har på Jurist- og Økonomforbundets Forlag udgivet ovennævnte bog, 201 sider, hæftet, kr. 210. Bogen kan på sædvanlig måde købes hos boghandleren eller via Internet: www.djof.dk/flhome.htm.

Den danske og engelske version er stillet op som paralleltekster. Genkender De følgende:

"Acts which aim at the promotion or accomplishment of an offence shall be punished as an attempt when the offence is not completed." ?

Portbygning til middelalderkloster ?

Bogomtale – *Det strafferetlige ansvar af Vagn Greve Fængsel*

I 1996 udgav Vagn Greve *Straffene*. Nærværende fremstilling dækker *betingelserne for at straffe*. Bogen er beregnet til brug for undervisningen på den juridiske grunduddannelse. Strafferetten har jo ikke den samme vægt i grunduddannelsen som tidligere, og bogen tager højde for, at de studerende ikke længere også skal læse en "speciel del". Til gengæld er den spækket med eksempler og indeholder mange illustrationer, både fotografier og tegninger, som har bragt bogens omfang op på 343 sider, hæftet, kr. 485, ligeledes på Jurist- og Økonomforbundets Forlag med samme Internetadresse som ovenfor.

Menneskerettighedernes indflydelse på retspraksis er behandlet, ligesom der er inddraget eksempler fra både tysk og engelsk ret.

Nærværende bogomtale prætenderer ikke at være en anmeldelse af værket.

Nedenfor er blot gengivet et par appetitvækkende citater:

- 1) Det er bemærkelsesværdigt, at kravet om en stadig større sikkerhed mod alle typer af skade og fare fremstår så massivt i nutidens samfund, der på så godt som alle områder – objektivt set er langt sikrere end tidligere perioders. Strafferetten tillægges allerede nu den opgave at skabe sikkerhed og garantere sikkerhed på forbavsende mange livsområder. (Side 10).
- 2) I nyeste tid er der indført en bestemmelse som fuldstændigt bryder med *princippet om det individuelle ansvar*, i straffelovens § 76 a, stk. 2:

"Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre

- 1) formuegodet er erhvervet mere end 5 år før den strafbare handling, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller
- 2) ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen."

Denne bestemmelse betyder, at anklagemyndigheden kan få idømt en person en strafferetlig reaktion (men ikke bøde eller frihedsstraf), selv om den alene kan bevise, at den pågældende er gift med en lovovertræder.

Slægtsansvaret kendes også i nyere tid. Sovjetunionen straffede i et vist omfang kriminelle familier, eks. desertøres, med deportation til Sibirien i fem år og fortabelse af valgret. Israel har ødelagt palæstinensiske huse som straf, hvis en af beboerne har angrebet israelerne. (Side 173 f).

Bogen indeholder noter bagest, domsregister og stikordsregister og er hermed anbefalet til nærmere studium.

Udvikling i lovgivningen og kriminaliteten - Hæleri og anden efterfølgende medvirken. Betænkning nr. 1371/1999

"En betragtelig del af de eksisterende ressourcer hos politi, anklagemyndighed, domstole, advokatstanden, told- og skattemyndigheder og andre myndigheder er i disse år bundet i opgøret med selskabstømmerne, d.v.s. ressourcerne er bundet i oprydningen efter kriminalitet, der siden primo 1994 ikke har kunnet gennemføres. Det er formentlig det største eksempel på brug af begrænsede ressourcer til historiske sager siden retsopgøret", side 41.

Og i mellemtiden finder mindre hæderlige medborgere på nye og interessante måder at score de hurtige penge på. Lovgivningen vil altid halte bagefter, særligt når den gennemføres som lappeløsninger, der skal lukke "huller".

Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet blev nedsat i oktober 1997 og har nu afgivet ovennævnte betænkning på 118 sider. I indledningen gennemgås de forskellige lovindgreb, man har foretaget siden 1971 for at dæmme op for kriminaliteten på området.

Det er morsomt i bagklogskabens lys at se, at meget omdiskuterede bestemmelser, f.eks. straffelovens § 300 a - c, kun har haft en yderst beskedne indflydelse på retspraksis.

Der gennemgås i kapitel 3 fra side 34 udviklingen i den økonomiske kriminalitet. Udvalget har måttet tage det forbehold, at en række fænomener, der beskrives, ikke har ført til endelig dom. De nævnte eksempler bygger derfor mere på anmeldelser og tiltaler end på endelige domme.

II del af betænkningen drejer sig om hæleri og anden efterfølgende medvirken. Den internationale udvikling siges meget klart at gå i retning af meget omfattende hæleri-regler.

Vandene deler sig markant i det store udvalg på side 94 i betænkningen, hvor man skal diskutere kravet om tilregnelser ved en udvidelse af hæleribestemmelserne.

Et flertal finder, at en ny generel straffelovsbestemmelse om hæleri kun bør omfatte forsætlige forhold, idet man ellers kommer til at kriminalisere forhold, der i dag slet ikke udgør lovovertrædelser, heller ikke i forsætlig form. Et af disse medlemmer (Sytte Vinding Kruse) finder endvidere, at de nugældende bestemmelser i straffeloven om groft uagtsomt hæleri skal ophæves.

Et mindretal, herunder udvalgets formand, Hans Henrik Brydensholt, politifolk og professorer finder, at det er en naturlig del af en effektiv regulering, at der underbygges med hæleri, også groft uagtsomt - hvilket også vedrørende de gældende hæleri-regler er kommet til udtryk i straffelovens § 303 og § 300 c - og at det kan præciseres i bemærkningerne, at bestemmelsen især er tænkt anvendt i tilfælde, der ligger i grænseområdet mod forsæt og ikke mod simpel uagtsomhed.

Som eksempel nævnes Hela-sagen, hvor en coaster blev købt for 1 mill. kontant. Den skulle bruges til - og blev brugt til - narkosmugleri, og der var mistanke om, at kon-

tantbeløbet hidrørte fra tidligere narkotikakriminalitet.⁴⁾ Hverken sælgeren eller banken, der fik beløbet indsat, reagerede på dette store kontantbeløb.

Mindretallet, der går ind for en kriminalisering af uagtsomhed, finder, at det også i en sådan situation vil være rimeligt, at sælgeren - afhængigt af de konkrete omstændigheder i øvrigt - ikke passivt kan acceptere en atypisk kontanttransaktion, uanset hvilke overvejelser han gør sig omkring midlernes oprindelse.

Et af disse medlemmer (Vagn Greve) finder, at hvis den nye hæleribestemmelse ikke underbygges med grov uagtsomhed, bør de eksisterende bestemmelser herom ophæves, idet systemet ellers bliver inkonsekvent.

Et flertal (ikke identisk med det ovennævnte flertal) vil have en strafferamme på 6 år. Mindretallet finder, at det skal være 4 år.

⁴⁾ Ikke påvist under den langvarige efterforskning. Pengene gik i øvrigt gennem flere led. Køberen af skibet var ikke forud kendt i større narkosammenhæng, ER

